

Сёнтёрү ялавё

Муркаш район хаҗачё

1944 сұлхи су уйахён 5-мёшёнченпе тухать

79-80 (8243-8244) №№

Юн кун, 2014 сұлхи юпа (октябрь) уйахён 15-мёшё

Хакё ирёлкё

"Раҗсей – спорт сёр-шывё" форум

В. Путин М. Игнатъева тав турё

Ирхи зарядка – чун усҗси

Октябрён 9-мёшёнче РФ Президенчё сүмёнчи Физкультурәпа спорта аталантарассипе ёслекен канашан ларавёнче Раҗсей Федерацийён Президенчё Владимир ПУТИН Чаваш Енре демографи лару-таравне лайахлатас тёллевпе йышанна мерәсен комплексне пысака хурса хакларё, республикара пурнаҗ пахаләхне лайахлатасси сине тата физкультурәпа спорта аталантарасси сине пысақ тимлөх уйәрнәшан Михаил Игнатъева тав сәмахё каларё:

"Республикара (Чаваш Енре) 20 сұл демографи кәтартәвё чакса пына. 20 сұл! Юлашкы виҗё сұлта вара сак кәтарту сирёппен хәпарна. Ку, паллах, эфир йышанакан пётёмёшле мерәсен результатчё пулса тарать. Ку вәл медицина, сёне перинатал центрёсене хута яни, амәш капиталён майёпе паракан финанс пулашәвё тата демографи лару-тарәвё япәхланнипе тёл пулма тёр килнё регионсен юлашкы пёр-икё сұлти пулашәвё те, виҗсёмёш ача суратма хавхалантарни те. Спортпа физкультурәпа тимлөх уйәрни те юлашкы вырәнта мар.

Сак ёсрә эсир нумай сұл тарәшнәшан сире тав тәватәп. Спортан тёрлө енёпе ёслекенсем сак тёллевпе пурнаҗ таршшәпех вәй хураҗсё, хәйсен тёллөхөпе вёсем чылай ыра ёс тунә. Сирён воспитанниксен кәтартәвёсем паха – уйрамән та, командапа та, вёсем кәмәла хуҗсатәссё, самраксене, ытти пур үсёмри сина та спортпа туслашма хавхалантарәссё.

Тавах сире паянхи ёсшён. Паянхи каласура сүтсе явнисем сёр-шывән ситес пилёк сұлләхри спорт аталанәвне паләртәкан программәна кёрёсҗ.

Пурё – 65 пин сын

"Раҗсей – спорт сёр-шывё" форум хутшәнма 20 сёр-шыври тата Раҗсейри 81 регионти 2767 сынна аккредитациленё. Унта РФ Президенчён пулашаканё Игорь Левитин, Раҗсей Правительствин председателён сүмё Аркадий Дворкович, Пётём тәнчери Олимп комитетчён членёсем, Раҗсей тата Пётём тәнчери спорт федерацийёсен ертүсисем, Олимп чемпионёсем 50 сын хутшәннә. Форумә сүтатәссипе 100 хәян федерация тата регион шайёнчи журналист тарәшнә. Сак тёллевпех республикари 100 журналист та аккредитаци илсе ёсленё. РФ Президенчё сүмёнчи Физкультурәпа спорта аталантарассипе ёслекен канашан ларавне турё эфирта кәтартма 60 сынтан таракан ВГТРК телешәкәнё вәй хунә.

Форум вәхәтёнчө 400 специалист валли (вәл шутра 170-шө Чаваш Енрен) 8 мастер-класс ёсленё. Форуман спорт меропрятийёсене май пур таран нумай сынна явәстарас тёллев пурнаҗланнә – "сәлтәрпа" зарядка тума, Пётём тәнчери Утасин кунне, ГТО комплексён нормативёсене пурнаҗлама, "Спорт бульварёнчи" ёс-пуса пурё 65 пин сын хутшәннә.

Сак цифраёсемпе тунти кун иртнө правительство канашләвёнчө Чаваш Республикин Министрсен Кабинечён Председателё Иван Моторин паллаштарнә. Канашлура «Раҗсей – спорт сёр-шывё» Пётём тәнчери форуман пётёмлетёвне те сүтсе явна.

Куса уснә-усманах Шупашкарта пураңакансем Хёрлө тўреме пухәннә. Кунта "Россия 2" телеканалән спорт комментаторёе Дмитрий Губерниевпа пёрле вёсем ирхи зарядка тума васкарёс. Сакәр сөхет тёлне тўреме ура пулма та вырән сүкчө. Зарядкана Оксана Вербина ертсе пынипе фитнес-аэробика федерацийён воспитаникёсем ирттерчөс. Ут-пөвө усәллә хуҗсатәсене пурте пёр пек илемлө те тёрёс пурнаҗслани хатёрленү ёсне пысақ тимлөх уйәрнини сирёплетрө. Д. Губерниев вара спортпа туслисене хавхалантарсах тәчө, кашни кун зарядка тума, кашни минутра сывләхпа спорт сунчен шухәшлама сөнчө. Тўреме пухәннисене Чаваш Республикин Пусләхё Михаил Игнатъев саламларё, зарядка тәвакансен йышёнчен пулас чемпионсем тухасса шанса каларё.

(Малалли 2-мёш стр.).

Республикара

"Хёвелте" пулнине кәмәллә юлнә

Октябрён 9-мёшёнчө ёслө визитпа Чаваш Республикинчө пулнә май Раҗсей Федерацийён Правительствин Пусләхён сүмё Аркадий Дворкович Сөнө Шупашкарта вырнаҗнә чикёллө явалләхлә "Хёвел" обществәра пулса курнә. Кунта вәл предпрятин технологи линийёпе, инновация проекчёсене пурнаҗа кёртәссипе, Раҗсейре хёвел электростанцийёсем туса кәларассин малашләхөпә паллашнә. Халё кунта пысақ квалификацияллө 300-е хәян

специалист вәй хурать.

"Завод продукцияне туянакансем пулаҗсөх. Паянах ёнтө заводан япәх мар заказчиксем пур", – паләртнә Аркадий Дворкович.

Ситес сүлсөнчө вара кунта 250 мегаватт ытла хәватлә хёвел электростанцийёсене Алтай, Пушкарт республикисем, Оренбург, Омск, Саратов облаҗсем тата ытти регионсем валли туса хатёрлеме пуҗәнма паләртәсчө.

Савәнәс кашнини кётет

Тыр-пул уявне чёнетпёр

Типө те уяр кёр кунёсем уй-хир ёсёсене әнаслә вёслеме май пачёс. Ыранхи кунпа пураңакан хресчен паян су қаҗа пурнаҗланнә ёсене пётёмлетет. Умра – районти Тыр-пул уявё. Муркаш енре пураңакансене кәсәл асәннә уява «Сывләх» ФСК умёнчи лапамра юпа уйахён 17-мёшёнчө йыхравлатпәр. Вәл ял хуҗсәләх предпрятийёсен "Кёр парнисем" выставка-ярмәркки ёслеме пуҗаннипе 9 сөхетре усәлать.

Уява пыракансем суту-илү предпрятийёсемпе обществәллә апатлану организациёсен ёсөпе сывәх паллашма пултарёс. Кунпа пёрлөх

шкулсенчи ёс коллективёсен слечө те уява хәйне евөр сән кёртө. Спортә кәмәллакансем мини-футболла выляса тата пәт пуканё сёклесипе әмәртса сынсен канәвне йёркелёс.

Уява пыракансен үкөнмелле пулмө. Кәмәл пуррисем унта пахча симёснө те, улми-сырлине те, аш-какайөпе утти-уламмө те, тырри-пуллипе комбикормне те, выльәх-чёрлөхне те туянама пултарёс. Маттур ёслекөнөн туллин савәнма, малашләхпа пурәнма ирөк пур. Пёрле пулсан савәнәс та туллирөх пулать.

Пёрлөх илформази кунё

Ултә ял тарәхёнчө иртө

Республикари ытти районсенчи пекөх, пирён районта та паян Пёрлөх илформази кунне ирттерёсчө. Унән темисем: Чаваш Республикин 2015 сұлхи тата планланә 2016 сұлпа 2017 сұлхи бюджет политикин төп енөсем сунчен; «Раҗсей – спорт сёр-шывё» форум итогёсем сунчен; ялсене, сұл хёррисене, масарсене тата ял тарәхёсен территорийёсенчи сүлсене тасатса тирпейлөсси сунчен; Чаваш Республикин сүлөсем сунчө 2014 сұлхи 9 уйәхра аварисем пулни; 2014 – 2015 сүлсенчи кёркуннехи-хёллөхи тапхәрта Чаваш Республикин территорийөнчө пушар хәрушсәрләхне тивёсстереси; район территорийөнчө преступленисем тәвассине тата правәнә пәссине асәрхаттарасси.

Района Шупашкартан Чаваш Республикин юстиция министрөн пёрремөш сүмё Ирина Семенова ертсе пыракан ушкән килет. Ушкән членёсем Москакәси, Муркаш, Ярославка, Ярапайкасси, Оринин, Уйкас Янасал ял тарәхёсене ситсе ял сыннисемпе тёл пулусем йёркелеме паләртәсчө.

Граждансене йышәнәсчө

"Единая Россия" партин Муркашри вырәнти уй-рәмён обществәллә йышәнү пүлөмөнчө граждансене октябрь уйахёнчө сак йөркепе йышәнәсчө:

Октябрён 17-мёшёнчө – Владимир Петрович Мидуков, Чаваш Республикин Патшаләх Канашён депутатчө.

Октябрён 24-мёшёнчө – Игорь Васильевич Николаев, район пусләхё, депутатсен районти Пухәвён ертүси, Ильич яч. хис. ял хуҗсәләх производство кооперативён председателө.

Граждансене асәннә кунсенчө 13 сөхетрөн тытәнса 15 сөхетчөн йышәнәсчө.

Открылась общественная приемная местного отделения партии «Справедливая Россия» в Моргаушском районе Чувашской Республики по адресу: с. Моргауши, ул. Мира, д. 6, офис 5 (здание почты, III этаж). Прием по пятницам с 9-00 час. до 13-00 час. Тел.: 8-953-018-25-82.

П. Давыдов ячёпе – пёрремеш хут

"Çакан пек сынсене пирён яланах асра тытмалла", – тесе палартрĕ район администрацийĕн пуçлăхĕ Ростислав Тимофеев Раçсей Федерацийĕн ял хуçалăхĕн тава тивĕслĕ ёсченне Платон Павлович Давыдова асăна ирттернĕ пёрремеш ăмăртава усна май.

Ăмăрту октябрĕн 11-мешĕнче Муркаши "Сывлăхра" пулчĕ. Çак кун ачасемпе самăксен спорт шкулĕ – "Сывлăх" ФСК-ра шăпах усă алăксен кунĕ иртрĕ. Унан директорĕ Александр Куликов ЧР Пуçлăхĕн М. Игнатьеван Указёпе килĕшүүлĕн республикара кашни уйăхра ирттерекен Сывлăхпа спорт кунĕнче "Сывлăх" та райнти пур сынна хайĕн услугисемпе тĕлевсĕр тивĕстернине палартрĕ. Çав кунах Шупашкарта Пĕтĕм тĕнчерĕ "Раçсей – спорт сĕршывĕ" форум хайĕн ёсне вĕслерĕ. Вырсарни кун вара Раçсейре Ял хуçалăх ёсченĕн кунне палла турĕç. Çапла Платон Павлович Давыдова асăна ирттерме шултан спорт мероприятийĕ питĕ вырăнла пулчĕ. Мĕншĕн тесен çак хастар та пуларулла ертĕсĕ хайĕн пурнăçне пĕтĕмпех тăван хуçалăха аталантарасишĕн панă, унан ывăлĕ Александр Давыдов каланă тăрăх – спорта та кăмăлланă.

Районан социалла пурнăçе экономикане аталантарас тесе юлашки кунсемчен ырма-кани тăрăшнă ертĕсе, унан пархатарла ёсне

аса илсе район администрацийĕн пуçлăхĕ Ростислав Тимофеев çак ăмăрту районта ыра йăлана кĕрессе шанса каларĕ. Волейбол ăмăртăвĕ султалакра 20 ытла пулин те, çак турнира та райнти ăмăртусен календарыне кĕртессе пĕлтерчĕ. Апла пулсан вăл манăса тухмалла мар.

Пёрремеш хут иртекен ăмăртава пурĕ 11 команда пухăнчĕ. ФСК спортзалне шкул ачисем те, ветерансем те хайсен командисемпе пуçтарăннă. Вĕсене тата райнти ертĕсĕсене Платон Павловичан ывăлĕ, депутатсен райнти Пухăвĕн депутатĕ Александр Давыдов тав самахĕ каларĕ.

– Эпир çак турнира тахçанах ирттерме палартнăччĕ, анчах та халĕ хатĕрленсе ситрĕмĕр. Кунĕ те ахаль кун мар – Ял хуçалăх ёсченĕн кунĕ умĕн, – палартрĕ вăл. – Эпир пирĕн çаван пек атте пулнипе çанах та манаçланатпăр. Вăл яланах пирĕн чĕрере, асра. Район сыннисем, спорта юратакансем те ăна асра тытасса шанатпăр.

Платон Павловичпа пĕр вăхăтра ёсленисем те ăмăртава чылайăн ситнĕччĕ. Ака районан Хисеплĕ сынни В. Краснов, Е. Андреев ячĕпе хисеп-

ленекен хуçалăхĕн ертĕси В. Семенов, БТИ ертĕси – райнти волейбол федерацине ертсе пыракан В. Калинин та хайсен самахĕнче унан паха енĕсене асăнмасăр иртмерĕç.

Мускавра ёслесе пурăнакан Людмила хĕрĕ те (тĕп хулари 19 номерлĕ Ача сурчĕн директорĕ, медицина наукисен кандидачĕ) хаваспах тăван района ситнĕ. Вăл каланă кашни сăмах чĕререн тухни палăрчĕ.

– Çак турнир пирĕншĕн, пирĕн сĕмьешĕн, питĕ пĕлтерĕшлĕ, пирĕн тăван кĕтесшĕн, тăван районшан та. Ысĕкен самăк арăшан та пĕлтерĕшлĕ.

Пĕр вырăнта 30 сул ытла ёслекенсем нумай мар. Вĕсен йышĕнче пирĕн атте пулнă. Çаван пек хастар ёслекенсене ёç "сисе ярать" теççĕ, анчах та атте хай ывăннине нихăшан та кăтартман. Ёсрен ывăнса таврăннă пулин те тепĕр кун каллех хайĕн юратнă уй-хирĕсене, юратнă фермисене кăмăлпах тухса утатчĕ. Хуçалăх ёсченĕсем унпа калаçма яланах хавасчĕ. Çакан пек юлчĕ вăл пирĕн асра. Ун пек сынсем çанах та сахал. Пирĕн атте Платон Павлович Давыдов ытти сынсен асĕнче те ёç сынни, чыс сынни тата йĕркелĕхе

Пирĕн асра – яланах ыра ятпа

Платон Павлович Давыдов (10.03.1947 – 17.09.2012 ç.ç.) – Муркаш районĕн Хисеплĕ гражданĕ, "Ударник" хуçалăхĕн ертĕси, Чăваш Республикĕн ял хуçалăхĕн тава тивĕслĕ ёсченĕ, РФ ял хуçалăхĕн тава тивĕслĕ ёсченĕ. Йўскасци ял тăрăхĕнчи Анастри Панклире суралса ўснĕ. Чул хулари ял хуçалăх институтĕнче вĕреннĕ. Ёç биографине 1965 султа колхозникран пуçланă. Ял хуçалăх производствинчи активла ёç тапхăрĕ унан "Ударника" сыхăннă, анчах та ытти должноçра ёсленĕ чухне те вăл лайăх йĕркелĕсĕ пулнипе палăрса тăнă.

"Ударник" хуçалăха Платон Павлович 1981 султа ертсе пима тытăннă. Хайĕн ёсĕнче пуçаруçа пулнă май тăван кĕтесшĕн те сунса тăнă. Çаванпах Йўскасци ял тăрăхĕнчи инфраструктура аталантарасишĕн тăрăшнă. Вылăх-чĕрлĕх фермисем кăна мар, ялсене асфальт сулсем те тунă. Районта газификацие те Йўскасцисем малтисен йышĕнче тытăннă. 1981 султа кун тăрăхра шкулсем, ача сачĕсем, больница, клубсем, спорт залĕсем, кафе хута кайнă, вĕсемпе пĕрлех – икĕ плотина та.

Платон Павлович районан тата республикан обществăлла пурнăçĕнче те активлаха палăрса тăнă. Депутатсен райнти Пухăвĕн депутатне тĕрлĕ сулсене суйланнă, Чăваш АССР Аслă Канашĕн депутачĕ, Чăваш Республикĕн Патшалăх Канашĕн депутачĕ пулма икĕ

хут тивĕснĕ.

1986 султа унан ёсне тивĕслĕ шайра хакласа "Хисеп палли" орденпа чысланă. 1992 султа ăна "ЧР ял хуçалăхĕн тава тивĕслĕ ёсченĕ", 2000 султа "РФ ял хуçалăхĕн тава тивĕслĕ ёсченĕ" ятсем панă. 2007 султа хастар ертĕсе "Чăваш Республикĕн умĕнчи тава тивĕслĕ ёсменшĕн" орденан медалĕпе чысланă. 2010 султа Платон Павловича районан Хисеп кенекине кĕртнĕ.

юратакан сын пулса асра юласса шанатпăр, – терĕ вăл.

Асра юлать паллах: Платон Павловича ёмĕр тăршшĕпе пĕлнĕ сын та, ăна сайра хутра кăна курнă сын та унан паха енĕсене асăнмасăр пултараймăн. Пурнăçра питĕ активла та пуçарулла пулнăскер вăл яланах ыра тума тăрăшнă: сĕмийне, Йўскасци тăрăхĕнчи сынсене, районта пурăнакансене... Ыра шухăшсем пулнăран унан хастарлăхĕ те юлашки кунченех иксĕлми пулнă.

Çакан пек сынна аса илсе йĕркеленĕ волейбол турнирĕ те хастарлăха, активлаха палăрчĕ. Командăсене икĕ ушкăна уйăрчĕ: пĕрисем Муркаши вăтам шкулта, теприсем "Сывлăхра" выларĕç. "Сывлăхри" пёрремеш вайă "Ударник" тата "Москасси" командăсем хушшинче иртни те ăнсартран пулмарĕ пулĕ.

Паллах, финал ваййисем – турниран чи интереслĕ саманчĕ. Хĕрĕ вайăсенче "Передовик" команда сĕнтерчĕ. Хыççанхи вырăнсене – "Моргаушская" МСО тата "Райбыт". Çитес сул та турнир йышлă хутшăнаканпа тата активлаха палăрса тăрасса шанатпăр.

Н. НИКОЛАЕВА.

Сăн ўкерчĕксенче: ăмăртава усăкансем: П. Давыдован хĕрĕ Людмила, район администрацийĕн пуçлăхĕ Р. Тимофеев тата П. Давыдован ывăлĕ Александр – "Передовик" команда – сĕнтерĕсĕ; «Ударник» тата «Москасси» командăсем турнира пуçларĕç.

Автор тата Н. ГРИГОРЬЕВА сăн ўкерчĕксем.

